

Het leven aan de Weytstraet

HET NIEUWENNEST

Vital Van Maelsaeke was de vader van Georges, die woonde in de hofstede langs de Wijtstraat waar later de familie Th. De Weer is komen boeren.

“Mijn vader Georges Van Maelsaeke werd geboren in 1890 en werd soldaat in 1910 maar werd reeds op 2 augustus 1914 gemobiliseerd. Hij werd krijgsgevangen genomen door de Duitsers in Luik en naar een Duits werkkamp gevoerd. De eerste keer dat hij mocht naar huis komen was op 17 januari 1919. Het eten was er slecht. Zo kregen ze soep van bieten en het was dat of niets. Hij was blij toen hij in een suikerfabriek mocht werken daar kon hij ten minste wat suiker jatten. Maar dat was nog niet alles! Nadien is hij nog gedurende 1 jaar soldaat geweest in het Belgisch leger.”

“Mijn ouders Marie Valerie Francine Verpoort en Georges Van Maelsaeke trouwden op 7 april 1921. Ze woonden toen in Terpoort, in een hoeve eigendom van Ciska Schoorens (die bezaten daar 3 woningen). Mijn grootouders langs moederszijde waren Frédéric Verpoort en Odile Debleecker. Die een gebruik voor twee paarden en ook een hoeve in Terpoort. Van pure armoede trokken mijn ouders naar Compiègne (Noord-Frankrijk) om er te gaan werken op een grote hofstede met drie werkpaarden. Moeder werkte er in het huishouden en vader werkte op de velden. Mijn moeder is dan in januari 1923 terug naar huis gekomen want ik moest op de wereld komen. Dat heb ik dan gedaan thuis in Terpoort, bij mijn grootouders Verpoort, op 2 februari 1923 geholpen door de vroedvrouw Julita, maar mijn moeder was wel vooraf bij een dokter in Ronse geweest en nadien bij de dokter in Schorisse. Dat zit

zo. Julita kon of durfde mij niet op de wereld zetten omdat de navelstreng rond mijn nek zat. De dokter uit Ronse wou niet komen. Dan werd er beroep gedaan op dokter Hubeau. Die woonde in Schorisse maar was afkomstig van de hoeve Hubeau boven de Keizerrei. Een buurman voerde de dokter per voiture (koets). Als de geboorte begon dan moest de dokter er voor zorgen dat ik binnen de drie minuten ter wereld was.

Drie maanden na mijn geboorte trok mijn moeder met een baby terug naar Frankrijk. We bleven er tot 1926. 15 jaren verbleven en werkten mijn ouders in Frankrijk.”

“Het verdiende geld werd naar huis opgestuurd, gespaard en belegd. En zoals zo velen werd het op een spaarboekje gezet in de Patria te Ronse. Met de jaren dertig begon een periode met diepe crisis. De textielnijverheid te Ronse werd zwaar getroffen. Toen was er grote werkloosheid in de streek. Ondertussen hadden enkele grote textielbarons van Ronse, waaronder Dupont, Lagache, Annick ... grootse plannen. Ze zouden met het geld van de Patria textielbedrijven oprichten in Afrika, dicht bij de katoenplantages. Maar deze onderneming viel faliekant uit. Veel geld dat de arme arbeider had bijeengegaard verdween in een diepe put.”

“Gelukkig hadden mijn ouders hun spaargeld reeds terug gevraagd. Zo konden ze enkele jaren later, in 1934, in Terbeke een huis kopen, naast het routehuisje (afgebroken in de jaren 70). De spoorwegen bouwden langs de “route” of spoorweg zulke huisjes als woning voor de barreelwachter. Dat spoorweghuisje was toen bewoond door Julien Vandercoilden en later door Joseph Roman wiens vrouw de bareel bediende vanaf 1933. Die bewaakte bareel kwam op vraag van de omwonenden na het ongeval met de brouwerswagen (een lange smalle wagen speciaal gebouwd om tonnen bier te vervoeren en de tonnen lagen op een soort berrie). De vrouw bediende de bareel van 6 tot 6. Na dat uur werd ze afgelost door Octaaf Mannens die dienst deed tot de laatste trein uit Ronse rond 22 uur voorbij gereden was. Dan werd de bareel dicht geschoven en op slot gedaan. Enkel voetgangers konden nog via een hekje de spoorweg over.”

In de gemeenteschool kon de meester mij niet goed verdragen. Ik heb dat steeds onthouden. “Vanaf 11 jaar werd ik op pensioonaat gestuurd in St-Maria-Oudenhove, daar was een familielid nonneke, zuster Irène (Irma Deruyver). In die school moest er op bepaalde dagen van de week Frans worden gesproken en sommige vakken kregen we in 't Frans. Op mijn veertiende bleef ik thuis, zoals de meeste kinderen, en moest ik mijn kost verdienen. Dus de naaimachine op en mannenhemden maken aan 35 centiemen 't stuk. Maar dat deed ik niet graag. Dus werd er gekozen voor de fabriek in Ronse. Eerst bij Van Caeneghem, dan bij René Van Damme, en 10 jaar bij Léon Cambier. Ik ben blijven werken tot ik weduwe ben geworden. Zoals vele vrouwen moest ik coupons kuisen. Ik was pikureerster. Dat waren rollen geweven stof van 60 m lengte. En wij moesten de “padeputen” herstellen. Dat waren fouten in het weefsel ontstaan door een slechte werking van de schietspoel. Dat deden we de ganse tijd rechtstaand en met 5

Te Nukerke bij Oudenaarde viel Zaterdag namiddag de bliksem in de schoone hofstede van Vital Van Maelzaeke. De woning, de schuren, de stallen, met al den inhoud, alsook een veulen, 2 yarkens, de kiekens, twee wagens met hooi geladen, al het landbouwalm, de meubelen, enz., werden de prooi der vlammen. De schade bedraagt 40,000 fr. Het vee is gered. Er bestaat verzekering.

Bericht uit de Volksstem van 7 augustus 1912

vrouwen. We werden per stuk betaald, dus hoe meer meters we verbeterden hoe meer we verdienden.” Ik heb nog gewerkt aan 9,5 fr per uur. Met St-Ambroos (7 december) moesten wij niet werken. En, op 8 december vierden wij “spiëneesten meestag”. Die dag gingen we naar de mis te Ronse. Tot 1950 hadden wij slechts 1 dag congé. Sint-Eleu, (Sint-Elooi) was de dag dat de boeren een stapje in de wereld zetten. De boerinnen bleven thuis.”

“Lo Vereecke woonde toen in de Donderije en had wel 12 kinderen.”

Over het oorlogsmonument.

“Het was pastoor Dutordoir die in zijn tijd besliste om het gedenkteken van de gesneuvelden in de Eerst Wereldoorlog in de kerkmuur naast de ingang in te laten metselen. Ge weet het of niet, maar de pastoor was toen een beetje de baas in de gemeente.”

Georges Van Maelsaeke, soldaat in de Grote Oorlog.

“Emile, Joseph, Georges Van Maelsaeke, maar iedereen noemde hem Georges was geboren op 21 maart 1890 als zoon van Ivo. In zijn jonge jaren deed hij gedurende 2 jaar zijn militaire dienst als gewone piot. Hij werd wel de ordonnans van de majoor.

Toen de Grote Oorlog dreigde werd hij op 2 augustus 1914 opgeroepen en gemobiliseerd bij “Les Premiers chasseurs à Pied” (In t’ Nederlands 1ste Regiment Jagers te voet). Ja, ’t was toen al in ’t Frans. Georges kon wel een beetje Frans want hij is tot 15 jaar naar ’t college geweest. Toen hij thuis afscheid nam als soldaat dacht hij als zo velen dat de klus snel zou worden geklaard. Bij zijn vertrek riep hij: “Met Kerstmis zijn wij weer thuis!” (De Duitse soldaten dachten even zo en beweerden dat ze terug thuis zouden zijn bij het vallen van de bladeren) Bij de inval van de Duitsers was Ivo bij de eerste krijgsgevangenen op de citadel van Luik. Hij was van de jongste en die werden in de eerste linie opgeteld. Gedurende 4 lange jaren was hij krijgsgevangen in Duitsland waar hij in een “Lager” (Duits voor legerplaats of kamp) verbleef. Die gevangenen moesten werken voor hun kost. Zo moest Georges in een suikerfabriek werken. Daar konden ze al eens en brokje suiker in hun mond steken zonder dat een bewaker het zag. ’t Eten werd daar niet verzorgd. Aardappelen werden gewassen en gekookt en ’t

gebeurde dat daar al eens een rotte tussen zat. Als je die in je gamel kreeg, ja dan had je tegenslag. Ja, ’t leven was daar erbarmelijk. Bij ons thuis hebben ze toen lang gedacht dat Georges dood was want we kregen van hem niet het minste nieuws. Tot op een dag Joseph Van Nieuwenhuyze uit Etikhove naar Gent ging. Dat moet in 1916 zijn geweest. Daar aan het station was een plaats waar een massa brieven en kaarten lagen van soldaten die naar huis hadden geschreven. Maar die kaarten, die kwamen niet ter bestemming. De treinen reden niet want alle bruggen over de spoorlijnen waren gesprongen. ’t Moest toch wel lukken zeker dat Joseph tussen die brieven er ene vond van onzen Georges. Hij bracht die mee en zo waren mijn ouders gerustgesteld. Het werd 1918 en sommige krijgsgevangenen werden gelost. Georges is al over ’t water gekomen. Van Hamburg naar Gent en vandaar te voet naar huis. En dan ... het werd 17 januari 1919, den dag vóór Toontje. ’s Nachts werd er op d’achterdeur geklopt. Vader Ivo zei:

“Dat is Georges!” En ’t was zo. Zijn zoon was eindelijk thuis. Nadien hebben die gasten er nog een jaar legerdienst bovenop moeten kloppen. Wat een tijd! Mijn vader is getrouwd op 21 maart van ’t jaar 21. En toen kwam de Tweede Wereldoorlog. Hij had zodanig veel schrik van de Duitsers dat hij bij ’t begin van de oorlog zijn “livret” diep in de houtmijt stak. Mijn vader, Georges, is in Nukerke de langst levende oud-strijder van W.O.I geweest. Hij is gestorven op 16 februari 1987 op de leeftijd van 96 jaar, enkele dagen vóór zijn 97ste. “

“Ik werd dus geboren op Lichtmis in 1923 te Nukerke in het hoveke van mijn moeders moeder in Ter Poort. Mijn ouders kochten later een thuis in Terbeke, naast het routehuisje. Moeder hield er een kruidenierswinkel en verkocht er ook bier en likeuren. ‘Zondags, na de mis, ging mijn moeder het bier bestellen – en de vorige betalen - in de brouwerij van Raphaël en Gabriël T’Sjoen aan “Den Engel”. Vijf vaten ineens. De voerman leverde met een speciale wagen de tonnen bij ons af. Thuis tapte vader dan het bier over in flessen.

De dag dat er bier op de flessen werd getrokken stond mijn moeder op om 6 uur. Ze stak de Leuvense stoof aan en hitte het water. Ondertussen controleerde ze de flessen, een soort champagneflessen, op mogelijke slakken. De flessen werden dan een na een in een ton met heet water, gemengd met soda, ondergedompeld waarna vader ze waste met een molentje. Dan nog spoelen en in rekken laten uitlikken. Vader sloeg een koperen kraan in de ton en vulde de flessen. Nadien werden die met een koperen flessenstopper gestopt en belandden ze per dozijn in houten bakken. De stopsels kwamen in grote zakken aan in ’t station van Etichove. Vader haalde die af met ons camionnetje. Dat camionnetje was van ’t bouwjaar 1927, had 4 wielen en “tremen” voor 1

Een routehuisje

paard. Met paard en wagen werden de bakken bier dan thuis bij de mensen gebracht. Dat paardje, och arme Lotte, werd in 1939 door het Belgisch Leger aangeslagen. Ze kreeg in haar bil A.B. ingebrand. Tijdelijk konden we nog het paard van Ivo gebruiken tot op het moment dat de Duitsers op hun beurt zijn paard aansloegen. Nadien hebben de Duitsers dan nog ons wagentje afgepakt en meegenomen. Zo goed en zo kwaad als het kon werd het bruine vocht dan maar met de houten kruiwagen vervoerd. En als het niet te ver was dan voerde ik als jong meisje enkele bakken bier tot bij de klanten.”

Eerst kocht vader het bier bij Liefmans in Oudenaarde. Maar hij moet eens slecht gevaren hebben waarbij het flessenbier te dik was. Dan kocht hij bij ons bier bij Thienpont, maar ge weet hoe dat gaat. Op een keer vroeg Raphaël T’Sjoen, de brouwer, of we van hem geen bier wilden afnemen.” *Allé Georges ge got toch eens bier bij oes kuupen!*” Ja zo gaat dat! Na den oorlog heeft Albert T’Sjoen nog enkele jaren gebrouwd. Hij bottelde toen het bier in “fidoelkes” zo met een “mekanekske”. Ze hadden daar ook goed water. In die tijd was er nog de brouwerij “De Fonteine” van de familie Van der Donckt in de Bronnenstraat (zijstraat van de Pontstraat).

ONS BESTAAN ROND DE SPOORWEG

Ongevallen aan de spoorweg

“Laurent Vander Eecken verongelukte in 1926 met zijn span paarden aan de onbewaakte overweg, aan de smisse, langs de Mellinckstraat. Hij was op terugweg van de molen. Door het geluid van de ratelende karrenwielen over de kasseistenen hoorde de man de aanstormende trein niet naderen ook al stond hij op ’t zothoofd van de kar. De trein kwam uit Ronse en liep afwaarts. Dus maakte hij minder lawaai. Men zegde dat Laurent er soms dromerig en studerend bij liep. Zijn jongste zoontje was amper anderhalf jaar. De mensen kenden toen niet of onderschatten een beetje de gevaren die zich konden voordoen rond de spoorwegovergangen. Twee paarden, de kar en het slachtoffer werden in de diepte naast de spoorweg geslingerd.”

Maar hoe kon zo'n ongeval gebeuren ? Wel bij de aanleg van de route 86 Gent-Blaton werd aan elke overweg een routehuisje gebouwd als woonhuis voor de bareelwachter die bij de aankomst van het gevaarte de overweg afsloot met een rollend, metalen hek. Maar ... na W.O.-I waren besparingen nodig en werden vele routehuisjes gesloten en de bewaakte overwegen werden volledig onbewaakt achtergelaten. Op de foto van het ongeval staat op de achtergrond nog het routehuisje. Een zelfde ongeval zal zich in 1933 voordoen in de Bekeling.

Nog zo iets.

Op de mooiste dag van hun leven reden Edgart Lesenne en zijn vrouwtje met de koets de Weitstraat af, naar huis toe in de Donderije. Ze waren pas getrouwd en hadden de koets van bij de "Broeders" (klooster Glorieux in Ronse) gehuurd. Ter hoogte van de overweg Weitstraat werden de

paarden gegrepen door een stoomtreintje dat uit de richting Oudenaarde kwam gestoomd. Gelukkig werd den "dijsel" losgerukt en bleven de koets met de vier personen gespaard van de dood. Lesenne heeft nog café gehouden aan het station van Etikhove en verkocht er jenever. De beste jenevers waren "de gouden aren" en "den ouden klaren".

"Laurent Vander Eecken, landbouwer, verongelukte in 1926 met zijn span paarden aan de onbewaakte overweg aan de smisse van De Zitter, op de hoek van de Smouterstraat - nu Melinckstraat - en de Boitsbank. Hij was op terugweg van de molen. Door het geluid van de ratelende karrenwielen over lde kasseistenen hoorde de man de aanstormende trein niet naderen. De trein kwam uit Ronse en liep afwaarts. Dus maakte hij minder lawaai. Men zegde dat Laurent er soms dromerig en studekend bij liep. Zijn jongste zontje Charles, geboren op 19 juni 1923, was amper 3 jaar oud. De mensen kenden toen niet of onderschatten een beetje de gevaren die zich konden voordoen rond de spoorwegovergangen. Twee paarden, de kar en het slachtoffer werden in de diepte naast de spoorweg geslingerd." In de achtergrond het routehuisje."

IN TER BEKELINGEN

“Edmond Van Moorleghem die in de Negenhuizen woonde, had bij ons thuis in Terbeke enkele tonnen bier geleverd. Hij werkte als brouwersgast en voerman voor de brouwerij T’Sjoen aan “Den Engel” in Nukerke. Het was rond 9 uur in de voormiddag. Bij zijn vertrek had hij de trein uit Etikhove niet horen aankomen. Span en wagen werden gegrepen. De voerman bleef op slag dood.”

“Monske (Edmond Van Moorleghem) had zopas 5 tonnen bier bij ons thuis geleverd. Dat was bier van de Brouwerij T’Sjoen dat in handen was van de broers Gabriël en Raphaël. Hun vader is nog burgemeester geweest in Nukerke. En ja, de tonnen waren afgeladen en Monske vertrok om zijn wagen iets verderop te keren. Ondertussen waren er 2 klanten in ons winkeltje. Tot ze plots een oorverdovend gedonder en schurend lawaai hoorden. Van schrik sloegen de 2 vrouwtjes op de vlucht en mijn moeder, die in verwachting was van onzen René, ging buiten zien en stond onwezenlijk voor zich uit te staren. Monske zijn gespan was gegrepen door een “michelientje “ met twee wagons, dat kwam uit de richting van Oudenaarde. De wagen verhakkeld in honderd stukken ! De twee Brabanders bloedend tegen de beemd en een stervend Monske ergens daar tussen in de gracht. En zeggen dat André Van Ceunebroeck 5 minuten voordien was vertrokken. André kwam mee met de levering maar deed de weg van de brouwerij met de fiets. Ja, dat wachthuisje stond daar ongelukkig veel te dicht bij de sporen en men had geen goed overzicht op de spooroverweg. Waarschijnlijk wegens besparingen was het wachthuisje niet bewoond en de overweg niet bewaakt. Dat was me een dag!” Over het ongeval in 1933. Ik was niet thuis want ik was toen in moederzen thuis aan Terpoort. Als je van de Smouterstraat (nu Mellinckstraat) kwam was het ’t laatste hoveke vóór het tunnelke. Ze boerden op enkele ha land met een paard en vijf melkkoeien. Dat was toen leefbaar.” Vroeger was Yvonne Roman hier in Terbeke bareelwachter.

Maar hoe was zo’n ongeval mogelijk ? Wel, van bij de aanleg van de spoorweg (Route 86) in 1861 stond aan iedere overweg een routehuisje met inwonende man of vrouw-bareelwachter maar om besparingsredenen verdwenen na 1918 veel routehuisjes met de wachters. Er bleef een totale onbewaakte overweg over. Levensgevaarlijk !

Mijn ouders kwamen in het huisje aan den ijzeren weg wonen in op 24 december, daags vóór kerstdag in 1926. Ze pachten dat van Urbain De Bo en Alice Hantson. Dat waren bieruitzetters. Mijn vader zou die commerce verderzetten. Hij kocht de woning in 1934. Vader kocht eerst bier, den IJzeren band” van Liefmans. Het was bruin bier dat in grote tonnen werd geleverd. Toen dat niet meer beviel kocht hij zijn bier bij Thienpont op den Bossenaar. Nadien bestelde hij zijn bier bij T’Sjoen in Nukerke. In de bierkamer werd het bier afgetapt en de flessen werden mits een koperen flessenstopper gestopt.

Er was toen ook de brouwerij Van der Donckt. Deze brouwerij was reeds gekend halfweg 18de eeuw in Nukerke en gelegen aan een bron langs de Bronnestraat beneden in de “ Zak”.De brouwerij Van der Donckt in Nukerke stopte in 1956 met bierbrouwen en ging over tot de productie van water en frisdranken. Wat nu nog steeds geschiedt onder de naam van Straalbronnen.

Tijdens den oorlog werd niet veel aan huis geleverd en als ge het zelf niet ging halen kont ge ook niets verkopen. Ik reed regelmatig met de fiets naar Kortrijk bij Mayé-Buisschaert om flessen likeur te halen. Op mijn stoelke stond een wissel reismand waarin de flessen werden gelegd. De jenever moest tot na de oorlog per 3 flessen worden verkocht. En d'er was controle op. Elke maand kwam een controleur langs om het aantal flessen én de facturen te controleren.

Een paar jaren later werd de overweg bewaakt en werden er slagbomen aangebracht. Die werd bediend door Anna Vancoppenolle, de vrouw van Joseph Roman. Zij woonden toen in het routehuizeke aan de overweg in Terbeke. Anna bediende de bareel en Joseph was onderhoudsman aan de spoorlijn samen met zijn chef "pioche" (een pioche (Frans) is een houweel). Anna werkte tot 6 uur 's avonds en dan werd ze afgelost. Iedere dag om 10 uur 's avonds ging de bareel neer en werd op slot gedaan. Om 6 uur 's morgens werd de overweg weer opengesteld. Dat was voor de veiligheid want 's nachts reden de goederentreinen. Voor fietsers en voetgangers was er wel een passage. Toen was er ook een houten barakje waar een telefoon stond. Vanuit het station verderop belde de stationschef dat er een trein onderweg was."

Er werd ook gespeeld rond de spoorweg en wel aan "het mijntje", beneden den boomgaard van Philip Hubeau. Dat was en is nog steeds een doorgang onder de spoorweg. Het is als een bakstenen poortgewelf waardoor een pad loopt naast de Holbeek, die iets hogerop ontspringt.

In 'T VOLK VAN RONSE van zaterdag 22 oogst 1936 lezen we het volgende verslag.

"Etichove Weer een verschrikkelijk ongeval aan den onbewaakten overweg.- De onbewaakte overwegen hebben eens te meer een einde gesteld aan een jong leven. Maandag namiddag deed de jonge h. Joseph Hoérée, uit Oudenaarde, zoon van den heer deurwaarder Hoérée, en waarnemend ontvanger te Antwerpen, een tochtje met zijn motorfiets van Oudenaarde in de richting van Nukerke, langs Etikhove. Ter hoogte van de spoorweg werd het slachtoffer op het ogenblik dat het over de sporen wilde rijden, verrast door trein 2871, komende uit Ronse naar Gent, met het verschrikkelijk gevolg, dat hij door de locomotief gevat en een 80 meter verder meegesleept werd. De motorfiets zelf moest een honderdtal meter verder van onder de locomotief gehaald worden. Spoedig daagde hulp op doch een in allerhaast ontboden geneesheer kon slechts den dood vaststellen. Het slachtoffer was 24 jaar oud en totaal den schedel verbrijzeld. Het lijk werd naar Oudenaarde overgebracht. De ongelukkige bracht juist enkele verlofdagen thuis door. De rijkswacht deed het gebruikelijk onderzoek en verwittigde daarna het parket van Oudenaarde. Dit stapte ter plaatse af om zich rekenschap te geven van het feit, dat de zichtbaarheid op de spoorbaan aldaar helemaal onvoldoende is. Omstreeks een jaar geleden deed zich op dezelfde plaats een soortgelijk ongeval voor. Men kan zich de droefheid der ouders voorstellen, wanneer ze den vreselijken dood van hun zoon vernamen. Wanneer toch zal de Nationale Maatschappij een einde stellen aan deze doodslagen, door een afdoende oplossing te geven aan de kwestie van der overwegen?"

De mensen kenden toen onvoldoende de gevaren die spoorwegovergangen met zich meebrachten."

'T Volk van Ronse werd verdeeld door propagandisten die een stuivertje wilden bijverdienen. In 1936 kostte het krantje van 4 blz. 0,35 fr. Dat waren mensen zoals Remi-Emiel Vandenabeele die elke zondag na de vroegmis de gazet verkocht in 't portaal van de kerk. Een ander man verkocht er "De Scheldeklokken".(regio Oudenaarde)

Mijn schooltijd

De gemeenteschool langs de Pontstraat liep toen al leeg, maar daar ben ik nooit naar school geweest.

"Van kleins af liep ik school in de dorpsschool van de aangenomen meisjesschool te Nukerke. Naast het klooster stond de jongensschool. Beide aangenomen scholen werden gescheiden door een bakstenen muur, voorzien van een houten poortje aan de hoek van het zustershuis.

Zo ver naar school gaan, dat was dagelijks een heel lange voettocht. Op onze "kloefkes" waren wij een uur onderweg door weer en wind, soms langs modderige wegen en over kleine veldwegeltjes en kerkwegen, langs de "fenise", Meulebroecke, langs "De koekoek" (daar was ooit een herberg) en de Potaarde, bergop bergaf. Het pad naar "De Koekoek" vertrok vanaf de Mellinckstraat ter hoogte van huis nr 3 en noemde "De Kant". En als het gesneeuwd had dan waren we verplicht van een omweg te maken langs "de iene" rond. ("De iene" dat was de herberg langs de Weitstraat gelegen ongeveer rechtover de Holandstraat.) Onze ouders hadden geen tijd om met ons mee te gaan, daarom sloten wij aan bij een grote groep kinderen. De groteren droegen zorg van de kleintjes en samen met Rachel Laurier, Yvonne en Emerence Van Overmeiren ploeterden wij door de veldwegeltjes.

De kloefen mochten de klas niet in. Die stonden op een rijtje onder de kapstokken. En... 's middags bleven wij natuurlijk op school eten. Toen zaten wij op een lange bank onder het afdak en aten er onze boterhammetjes op. Ik weet nog de tijd dat de zusters soep maakten van soepvlees met rijst. Vermicelli was er niet. Het vlees werd na het koken tot kleine stukjes geplukt en in de gekookte aardappelen gemengd. Deze puree werd in de oven gebakken. Hm, 't was wel lekker..

's Zondags mochten we schoenen aantrekken of bij minder goed weer droegen wij opgeblonken Franse kloefen, met mooie geschilderde bloempjes erop. Die werden in een houtwerkplaats in Schorisse gemaakt bij Olyslagers

In de meisjesschool deed zuster Cantara de kleuters. Dan was er zuster Gudula en de zuster Dorothea, de juffrouwen Rachel De Deken, Angèle Dejonghe en Marietje Deraedt (die zuster Dorothea opvolgde). De klas van juffrouw Rachel bevond zich toen nog in het jongensgedeelte. De meisjes kwamen dus dagelijks het poortje in en uit (*en wij vroegen ons als kind af waartoe dat poortje diende, sic*). Het was ook de tijd dat meester Jan er nog les gaf en Maurits Bastien. Na hen kwamen de gebroeders Lepez Marcel en Benoit. Bij de uitbreiding van de jongensschool kreeg de jonge Oscar Decubber het lokaal van juffrouw Rachel toegewezen waar hij gedurende zijn ganse loopbaan fungeerde.

Op politiek gebied was er ondertussen ook 't een en 't ander gebeurd. Armand Vandeputte was wel een katholiek maar hij werd door die groep niet aanvaard en dus werd hij liberaal. Daardoor ontstond er een bittere strijd tussen de Katholieken en de Liberalen want er zou een nieuwe gemeenteschool komen. En dat project had letterlijk en figuurlijk veel voeten in de aarde. Wat vooraf ging.

Philip Hubeau, vader van de latere André Hubeau, had beneden zijn hof een stuk land liggen dat hij verkocht aan Henri Van Maelsaeke. Naast dat perceel bewerkte Philip nog een stuk land "van den Armen". Richard Vander Beken had daarnaast een weide liggen die hij op zijn beurt aan Philip verkocht omdat zo een groot perceel werd gevormd. Kort nadien heeft vader Henri ook een perceel op het "Appeldoornveld" op de Spichtenberg gekocht. Vader Henri had een stuk land langs de Weitstraat dat nadien in handen kwam van Richard Vander Beken, in ruil voor het perceel waarop de gemeenteschool zou komen.

Dus in 't kort: Vander Beken had 't land van Henri en Henri had 't land van Philip en Philip had den meers beneden zijn hof en de gemeente bouwde de school op het stuk land dat Richard aan de gemeente verkocht en... de cirkel was rond.

En toen werd het lente van het jaar 1931. Op 30 april namen we na schooltijd ons persoonlijk gerief mee naar huis want morgen, 1 mei, zouden wij ons laten inschrijven in de nieuw gebouwde gemeenteschool op 't Holand. Niet alleen de nonnetjes waren boos. Ook Marietje Deraedt was niet te spreken. Was zij niet een beetje misnoegd omdat zij naast de benoeming had gegrepen in de gemeenteschool? Marietje was de dochter van Edmond Deraedt, die zijn boerderij had op de hoek van de Weitstraat en de Spichtenberg.

Een beetje discriminatie kon toen geen kwaad. Bovendien was het de periode dat pastoor Dutordoir tevens voor burgemeester speelde.

Maar eerst nog een anekdote. Zoals gewoonlijk gingen wij ter gelegenheid van de eerste vrijdag van de maand de donderdag voordien met de school te voet naar de kerk te Nukerke om er te biechten. 's Anderendaags, de vrijdagmorgen, zaten veel kinderen om 7 uur in de vroegmis en gingen te communie. Na de mis liet zuster Gudula op haar teken de leerlingen van de dorpschool eerst vertrekken. Die van de gemeenteschool konden wachten tot de laatste. Wij waren nog maar kinderen maar voelden wel die grote vernedering en onrechtvaardigheid aan. Enkele dagen voordien waren wij nog haar bevoorrechte leerlingen en was zij nog "onze" zuster. "Hoe kon zij ons zulke dingen aandoen !" Zo te zien lag dat voorval na al die jaren nog steeds op de lever van Marie-Odette.

Een nieuwe gemeenteschool werd gebouwd

Het kleine complex op 't Holand bestond uit 2 klassen met tussenin een keukentje en een afdak. Verder was er een kolenhok en vertrekjes (toiletten) en de "pisiene" (voor de jongens) op de beide speelplaatsen van mekaar gescheiden door een muur van betonplaten. Elke speelplaats had zijn toegang langs drie treden en een zwaar ijzeren hekken bevestigd aan gemetselde zuilen. De schooltuin lag aan de straatkant tussen de twee toegangen. Een toegang voor de jongens en een voor de kleuters en de meisjes.

In de lente van 1931 was het gebouw klaar. Dus kon er gestart worden op 1 mei van dat jaar. De Merlier Fedor en Gremonprez Cécile werden respectievelijk aangesteld als onderwijzer/schoolhoofd en als kleuteronderwijzeres. Gremonprez werd bovendien belast met het vak vrouwelijke handwerken aan de meisjes van de lagere school. De inschrijvingen op die eerste meidag kwamen

vlot binnen want er werden die dag 20 kleuters en 39 leerplichtige kinderen ingeschreven. Maar die eerste schooldag dat was me wat. Er was niets van meubilair. De burens en andere en sympathisanten leenden tijdelijk een zitbank of een tafel.

Maar niet getreurd! Tegen het einde van het schooljaar waren er dat achtereenvolgens 29 kleuters en 42 lagere schoolkinderen. En het aantal leerlingen bleef stijgen zodat op 29 november 1932 mevrouw De Ronne-Herregat Julia benoemd werd tot kleuteronderwijzeres, terwijl Gremontprez Cécile werd benoemd tot lagere onderwijzeres. Door het oprichten van een tweede lagere klas was er een klaslokaal te weinig. Prompt werd de kleuterklas met een houten schutsel in twee verdeeld. Gedurende de periode april-juni 1937 werd aan de zuidkant van het bestaande gebouw een klas aangebouwd bestemd voor de kleuters. Het schoolhuis, bestemd voor het schoolhoofd, was beschikbaar op 1 juni 1938.

Veel comfort in de school was er niet. Het gebouw was nieuw en zag er netjes uit. Op de eerste schooldag waren er nog geen schoolbanken. Men moest zich behelpen met stoelen en banken, tafels, planken en schragen van de burens. Er waren praktisch geen leerboeken. Een “keukentje” zonder accommodatie, wel een blauwe pompsteen en een handpomp dat het water naar boven pompte uit een ondiepe “steenput” (6 m diep) in de boomgaard. Later zou er een kookfornuis komen, je weet wel zo met 4 deurtjes vooraan. In die tijd nam men het niet te nauw met de veiligheid van de kinderen. Immers de 2 speelplaatsen hielden af en waren gescheiden door een wand van betonnen palen en betonnen platen. Het water van de speelplaats liep van de riool naar een regenput. Met een handpompje werd dat water gretig boven gehaald om de klassen te reinigen. Verder was er achter het gebouw een boomgaard en langs de straatkant lag er voldoende grond om een schooltuin aan te leggen. Ja, terwijl de meisjes handwerk kregen van de juf, gaf de meester aan de jongens tuinbouwlessen. De meeste jongens zouden het op school leren en nergens anders want, na hun 8ste studiejaar (14 jaar waren ze dan) wachtte het werk in fabriek, atelier of bij vader thuis op de boerderij.

“Ik ging naar die nieuwe school

Wij (ik was 8 jaar) en veel andere kinderen werden daar ingeschreven. Dit was natuurlijk niet naar de zin van de mensen van ‘t dorp. De oude gemeenteschool was een doorn in het oog van de geestelijken, maar déze nieuwe school was verwerpelijk. Daarom werden wij uitgemaakt voor goddeloze liberalen en ze verweten ons voor “bosbewoners” (gans de streek vanaf het Holand tot Louise-Marie leunde immers aan tegen de heuvelrug van ‘t Nukerks bos). Anderen durfden ons de “bosuilen” noemen. De buurt van “Den beitel” was ook niet graag gezien. Dat was immers “een blauwe buurt”. De samenleving werd verdeeld en het was een tijd voor plagerijen en kwaadsprekerij.

Maar de tijd heelt de wonden én er zou rust komen. Maar eerst nog enkele anekdotes.

Meester Jan was eens op bezoek gekomen bij Henri Van Maelsaeke, getrouwd met Maria De Wolf, om een zaak te bespreken. Henri moet in die periode lid geweest zijn van “den Armen” en den Openbare Onderstand. “Ah, wat is dat ver om tot hier te komen!” “Ah, ge weet het ! En wat moeten de schoolkinderen van hier dan zeggen. Zij moesten dagelijks die weg doen om naar uw school te komen in ‘t klooster. Gelukkig is er nu een nieuwe school dichtbij!” “Wel, die gemeenteschool heb ik altijd bestreden en ik ben pas afgetreden en ‘k moet al weer vechten tegen de komst van die nieuwe school.”

Pastoor Dutordoir had in het heetst van de schoolstrijd zelfs luid verkondigd dat hij nooit of ter nooit een voet zou zetten in de nieuwe gemeenteschool en dat hij er zeker geen catechismusles zou onderrichten. Het gemeentebestuur nam dat niet. Armand Vandeputte en Henri Van Maelsaeke schreven een klachtbrief naar het bisdom. Enige tijd later moest de pastoor de parochie verlaten om directeur te worden in een klooster.

Er kwam verzoening. Daar zorgde pastoor Reyens voor. De maandag na zijn inhuldiging trok de pastoor naar 't Holand. Beeld je in, halfweg die voormiddag stapte daar de pastoor en zijn zus 't Holand op naar de nieuwe gemeenteschool met twee maanden vers gebakken boterkoeken van bij Michel. Pastoor Reyens kwam alle leerlingen trakteren op boterkoeken en chocolademelk. Op die wijze wou hij de relatie weer goed maken. Er kwam eindelijk rust in de parochie. De onderlinge goede verstandhouding tussen de twee schoolnetten was echter oppervlakkig en broos. Maar de opeenvolgende pastoors zorgden voor rust en vrede. Al was er wel

enige naijver, de beide scholen gingen zelfs samen, onder leiding van de pastoor, op schoolreis. Weliswaar met aparte bussen, en ... meestal ging de reis naar bedevaartsoorden. Tijdens de jaren 80 zal de schoolvrede terug worden verbroken.

Ik trouwde zaterdag 6 december 1947

We zouden graag in september getrouwd zijn maar moeder zei dat het haar toen niet paste. Dan werd het 6 december, op sinterklaas. Die dag kreeg ik dus mijn klaas. We scheelden 17 jaar. Voor de ene was ik te jong voor Firmin voor de anderen was Firmin te oud voor mij. We verkeerden 2 jaar en Firmin die kwam dikwijls bij ons in de winkel naast dat "routehuisje". Zo heb ik hem ook leren kennen. We mochten soms uitgaan van 2 uur tot 9 uur 's avonds. Mijn moeder zei dat ze destijds moest thuis zijn om 7 uur 's avonds. (dat was zo ongeveer het uur dat de koeien werden gemolken.) Waar we zo naar toe gingen ? We bleven in de omgeving en fietsten al eens naar Dhoppe of reden naar Ronse naar de Concordia om een film te zien. En als er een concert (toneelopvoering) was in de Nukerkse parochiezaal dan gingen we daarheen. Wij werden toen helemaal niet op de hoogte gesteld en stapten zo maar het huwelijksbootje in.

Als uitzet hadden wij een tafel en een paar stoelen, een bed natuurlijk en 2 nachttafeltjes én een buffet. We gingen wonen in de Groote Ten Abeeleweg in Nukerke. 't Was toen reeds de gewoonte dat de burens (o.a. de Verhellen) de avond vóór de trouw groot lawaai maakten met hun kanonnekes aan de voordeur van Firmin.

Op 6 december vertrokken we rond 8 uur naar het gemeentehuis, mét een auto, een zwarte limousine van Achiel Vandenabeele die een winkeltje had in Louise-Marie. Om 8u30 hadden wij afspraak in het bureeltje van Paul Hoffmann. Hij en burgemeester Richard Deschaumes lazen wat teksten voor, zo wat rimram, maar we waren getrouwd en dat was 't bijzonderste. Wij tekenden en dat was het. Dan moesten wij maar de Plaatse oversteken en we ware in de kerk iets vóór negen voor de huwelijksmis van 9 uur. Dat was met pastoor Reyns. (Ik werd gedoopt door Dutordoir en heb er ook mijn plechtige communie bij gedaan.) Na de mis reden we met de getuigen naar Ronse om bij de fotograaf foto's te laten maken. 's Middags was er thuis aan de spoorweg feestmaal met de familie. Daartoe werd het winkeltje opgeruimd en zie dat was onze feestzaal. Wat we aten ? Wel een goede kippensoep, vol-au-vent in "videetjes" (gebakken door Michel Deriemaker), dan rosbief met erwten en worteltjes én lekkere kroketjes. Dit alles door mama klaar gestoomd. Op mijn plechtige communie bestond de hors d'oeuvre uit een grote bloemkool en rondom versierd met erwtes en worteltjes én gekookte hesp.

's Avonds mochten de burens komen om iets te eten en te drinken. En dan... eens laat te voet naar ons nestje. Nu had ik een Klaas in bed om mijn voeten te verwarmen. Let op wij waren over niets ingelicht en het gebeurde toen al eens dat jonge gasten in de tuin alle kolen afsneden op zoek naar de kindjes want die kwamen tocht uit de kabuizen, zei men. 's Anderendaags niet op trouwreis, wel te voet naar Ronse naar de zondagsmis om nadien in de stad een broodmes te gaan kopen. 's Maandags waren wij thuis want 't was 8 december en Sint-Ambroos. Dinsdag vroeg in de morgen reden wij beiden met de fiets naar het werk. Ik werkte als

“pikureerster” (een piqueuse (Fr)) moest de fouten in de geweven stoffen herstellen) en moest ook coupons kuisen in de fabriek gelegen in de Olifantstraat. “k Heb ook nog bij Vandamme en bij Cambier gewerkt. In 1952 verhuisden mijn man en ik naar een klein koeplekje (boerderijtje) op de Spichtenberg. Firmin is op 9 december 1964 gestorven. “Ik ben niet meer hertrouwd en heb verder op mijn broer René gepast.”

Marie-Odette beschrijft haar huizeke op de Spichtenberg en het koeplekje aan Terpoort.

“Dat was vroeger een klein hoveke met daar beneden een ovenbuur (bakoven). Marie -Odette is daar op 5 april 1952 komen wonen toen haar man het hoeveke erfde van zijn ouders. Over het ongeval in 1933. Ik was niet thuis want ik was toen in moederzen thuis aan Terpoort. Als je van de Mellinckstraat kwam was het 't laatste hoveke vóór het tunnelke. Ze boerden daar op enkele ha land met een paard en vijf melkkoeien. Dat was toen leefbaar.”

Het veldkapelletje op de hoek Van de Keistraat en Weitstraat

Het kapelletje werd gebouwd op vraag van Virginie Laurier, echtgenote van Francis Van Maelsaeke (overgrootmoeder van Marie-Odette). Volgens haar zou het daar gespookt hebben. Het land behoorde toen aan de familie Planchon , brouwer te Ronse). Francis en Virginie hadden samen 9 kinderen; 4 zoons en 5 dochters.

Dit volledig bakstenen kapelletje tref je aan op de hoek van de Weitstraat en de Keistraat. Het is een typisch klein veldkapelletje, gedeeltelijk gebouwd in de hoge berm, met een hoogte van 1,99m, een breedte van 1,18m en een diepte van 98cm. Een eiken deurtje met verticale balkjes sloot de nis af. Het werd gebouwd op het land van een zekere Goedgebuer uit Gent. Charles Vander Eecken, een landbouwer die zijn bedrijf runde op de hoek van de Keistraat en de Hollandstraat pachtte het van de eigenaar Goedgebuer. Volgens hem heeft de eigenaar de kapel zelf laten bouwen. De juiste datum is echter onbekend, maar is wel aangeduid op een stafkaart van begin 1900.

Een andere versie luidt als volgt;

Het kapelletje werd gebouwd op vraag van Virginie Laurier, echtgenote van Francis Van Maelsaeke (overgrootmoeder van Marie-Odette). Volgens haar zou het daar gespookt hebben. Het land behoorde toen aan de familie Planchon , brouwer te Ronse). Francis en Virginie hadden samen 9 kinderen; 4 zoons en 5 dochters.

De veldkapel werd juist daar gebouwd, op deze hoek, niet enkel omdat ze eigenaar van het perceel grond waren maar tevens omdat de familie diep gelovig was. Het werd niet samen met een ander gebouw gezet (b.v. een woning). De kapel werd toegewijd aan O.L.-Vrouw, want er heeft steeds een oud beeldje van O.L.-Vrouw in gestaan. Lange tijd heeft de familie Van Maelsaeke de kapel onderhouden. Er werden regelmatig bloemen bijgezet en af en toe brandde er binnen een kaars. Vooral tijdens de meimaand gingen de burens regelmatig de bloemen verversen en werden er nieuwe kaarsen op de kandelaars geplaatst. Het kapelletje heeft geen naam. Volgens Charles Vander Eecken is dat te wijten aan het feit dat hier nooit een bedevaart naar de kapel plaats had. "Als het nodig was dan ging nonkel Ernest destijds het kapelletje witkalken." Maar, na vele generaties begon de kapel te verkommeren. Meer nog, tijdens de Tweede Wereldoorlog werd de kapel getroffen tijdens een luchtaanval en bijna volledig verwoest. Nadien werd het min of meer hersteld. Maar na het verbreden en betonneren van de Weitstraat in de jaren 80 werd er niet veel meer naar omgekeken, op het plaatsen van enkele veldbloemen en een kaarsje na. Hoewel, het bakstenen kapelletje werd al eerder gerestaureerd door Ernest Everaert. De ouders van Bertha Van Maelsaeke hebben toen het werk en de materialen bekostigd.

Aan de "Steenen molen en Nieuw Nest"

Op de Vandermaelenkaart uit 1851 staan deze beide gebouwen reeds aangeduid.

De herberg "Het Nieuwennest" situeerde zich in de woning van de boerderij waar we Omer Delanghe hebben weten wonen, op de hoek van de Weitstraat en de Hoevekouter. In 1920 kochten Francis Van Maelsaeke en zijn vrouw Marie Depaepe de boerderij en de woning met herberg. Ze huurden de woning van Leo Devos uit de Meulebroecke. (Zijn dochter Odile was getrouwd met Omer Antrop wiens zoon getrouwd was met Andrea Devos). Devos André bewoonde toen de boerderij op de hoek Ruitegem – Ruitegem.

Het staminée (estaminet Fr) werd open gehouden door zijn zoon Ivo Van Maelsaeke (zoon van Francis) gehuwd met Marie Depaepe. Marie stierf in het kraambed bij de geboorte van haar 8ste kind. In hun jonge jaren was er soms veel ambiance! Daar zorgde Ivo voor die accordeon speelde. De herberg sloot haar deuren nog voor W.O.-I. Na de oorlog werd Ivo Van Maelsaeke er de nieuwe eigenaar van. Ondertussen erfde Zoë Devos, dochter van Leo, 't Nieuwennest. Kort na de verkoop aan Ivo werd de stamkroeg gesloten.

De laatste molenaar was Raphaël Maes die woonde in het molenaarshuis aan de overkant van de Weitstraat. Dat molenaarshuis is in de jaren 30 afgebroken wegens onbewoonbaarheid daar de vloer, die rustte op gewelven, het begeven had. De toegang tot het

Zalig zijn zij die in den Heer sterven. Apoc XIV 13.
 BID VOOR † DE ZIEL
 van
VIRGINIA-COLETA LAURIER
 Weduwe van
Jan-Francis Van Maelsaeke
*geboren te Nukerke, den 25 September 1831
 en godvruchtig overleden te Ronisse,
 den 20 Juni 1914.*

Wees altijd gereed, want de Zoon des menschen zal komen op het uur dat gij het niet meent zult.
 Luc XII. 40

De zoetste vertroosting die men mededraagt al sterfende, is de overtuiging, als eene onberispelijke echtgenoot en eene teedere en kloekmoedige kristene moeder te hebben geleefd en aan zijne kinderen d'uzame lessen en kristene deugden ten erdeel te laten.
 H. Franc. van Sales

Hare wegen waren vreedzaam, zij bemindde de deugd en haatte de zonde; de wet der waarheid was in haren moed – Zij verwijderde zich niet van den tempel des Heeren; zij diende God dag en nacht door hare gebeden, door hare zachtmoedigheid en verduidelijking in het lijden.

Zij bemindde Maria en op die goede Moeder stelde zij al haar hertouwen. (H. Aloys) Een kind van Maria zal nooit vergaan. (H. Bernardus)

Vaartwel, mijne bemindde kinderen, vaartwel! Gij alleen hebt getuigen geweest van de zorgen die ik u heb toegewijd en van de liefde die ik u heb bewezen. Nu ga ik naar den hemel; daar zullen wij welhaast elkander in alle eeuwigheid beminnen.

Zoet Hert van Jezus, wees mijne liefde.
 300 dag afl.

Zoet Hert van Maria, wees mijne zachtmoedigheid.
 300 dag afl.

R. I. P.

Druk. Hoffmann, Nukerke.

huis ging via een trap. De molen die in de vallei ligt draaide soms ellendig traag en de molenaar moest meermaals wachten op meer wind om het graan te malen. In die tijd draaide, iets verderop, de watermolen (graanmolen) van Octaaf Van Malleghem nog, gelegen langs de Maarkebeek in Etikhove. Er was toen keuze te over om het graan te laten malen. De watermolen Te Meulebroecke was eigendom van Leo Devos, later Odiel Devos en nadien Robert Antrop. In de jaren '70 werd het gebouw, dat al dienst deed als schuur, afgebroken.

St.Eloi, cabaret

... zo lezen we op een stafkaart opgemaakt in 1862. Cabaret betekent zoveel als kroeg of herberg.

Het was vroeger al eens de gewoonte dat de boerenknechts, nadat ze hun loon hadden ontvangen, de maandag niet aan 't werk gingen op de hoeve. Ze gingen op café. Ze gingen op de lap. Langs de Weytstraat was er 't staminee St-Elooi. In een schuurtje was er een smidse van de hoefsmid Lo Lemarcq. Een van de bezoekers moet het eens aan de stok gehad hebben met Leon, een beer van een vent. Die zelfde boerenknecht trok naar 't Nieuwennest en hakkelde nogal opgewonden:” Ma marie je jonk, gee geef m mij eens een st st sterk bie bier samen meemee mee een gru gruut brbr brud en een st ststuk van die hesp do daar.!” “Ja en wa scheelter “? “k Ga eens g g goe e eten want 'k moe moe er goe goed opstaan. 'k Ga goan ve vechten te tegen dienen b b bier ui ui uit St.. St-Elooi. ” Men vond dat zo'n goeie mop dat men nadien dit café “In den bier (beer) ” is gaan noemen.

Blanche en haar man waren de laatsten die er café hielden. De herberg was ook gekend als duivenlokaal. Jaren na de dood van Blanche werd gans het gebouwtje, in mei 2013, met de grond gelijk gemaakt. Weeral wat folklore die voor altijd weg is.

Bij de bevrijding in 1944 ging ik als jong meisje daar gaan dansen samen met Julia en Juliette Botteldoorn..... In het keukentje stond er een platendraaier en wij dansten op die muziek. En plezier dat we hadden. Nadien vertrokken wij al door de kouter tot aan “pistolen” (of cuypers of Decuyper G. aan de Dieriksstraat). Weet je dat ze toen die muziekplaten, per fiets, in Kortrijk gingen halen! Op stamineebezoek gaan was toen heel gebruikelijk. Er was veel amusement. Er werd gedronken, gedanst en gezongen. Op kermismaandag was het druk bij Ivo. De boeren zakten af naar St-Elooi. Er werd gedronken en geklonken, gedanst en gezongen. Soms zorgden een paar frivole leden voor 't amusement. Voor de geleverde prestatie ontvingen ze een zakdoek. Och arme! Ken je “pintje dek” ? Bij het eerste pintje dat je bestelde lag er zo'n rond koekje boven op het glas. De bedoeling was waarschijnlijk om meer te kunnen drinken.

De zaak van V. De Poortere, 31 jaar oud en schrijnwerker kwam voor het Assisenhof van Oost-Vlaanderen. Volgens een krantenverslag van 26 januari 1890.

Op zondag 3 november laatst had Frederick Wullaert, een man van reeds ver gevorderde ouderdom den avond tevoren de nacht door gebracht in de herberg van Louis Lamarcq te Nukerke. Om middernacht was hij opgestaan en langs de achterdeur gegaan om zich langs een wegel door het land naar huis te begeven. 's Anderendaags om 8 uur 's morgens vond men Wullaert gans bebloed en stervende op omtrent 50 meter achter de herberg van Lamarcq ten gronde liggen. Hij werd seffens naar zijn woning overgebracht en daar stierf hij weldra zonder aan iemand enige inlichtingen aangaande de aanrander te hebben gegeven. Bij de lijkschouwing stelden de wetsdokters vast dat de ribben van het slachtoffer waren gebroken geworden en hieraan de dood toe te schrijven was. De vermoedens vielen onmiddellijk op De Poortere die in onenigheid leefde met Wullaert en slechts een half uur voor hem de herberg van Lamarcq verlaten had. Hij werd ondervraagd om te weten hoe en waar hij het ongeval van Wullaert vernomen had. Daarop zocht De Poortere ontwijkende antwoorden ; echter had hij uit eigen beweging aan vader Lamarcq en Theresia De Cuyper bekend dat hij het was die Wullaert had doodgeslagen. Den maandagmorgend tussen 6 en 7 uur was hij bij Lamarcq gaan aankloppen. Na een pint bier te hebben besteld naderde hij tot bij Lamarcq en fluisterde hem in het oor "Wullaert heeft het daar gehad". "Hoe heeft hij het daar gehad?" vroeg Lamarcq ?" "Ja" antwoordde De Poortere : "en ik heb hem wat stampen gegeven maar het eerste dat ik er van hoor ben ik in Roubaix". Weinig daarna was hij binnengegaan bij Theresia De Cuyper en zegde haar: "Zet u": sprak deze maar de Poortere zette zich niet en zegde haar: "Ik heb daar deze nacht wat gedaan ! Theresia vroeg: "Wat hebt gij gedaan"? " 't Is gelijk " hernam De Poortere, "gij zult hem in uw leven niet meer zien" en hierop ging hij voort. De jas die De Poortere den nacht van de moord aan had is aangeslagen geworden en door de wetsdokters onderzocht, die hebben vastgesteld dat hij met bloed bedekt was.

Niettemin heeft De Poortere zijn plichtigheid blijven loochenen en beweerde dat Lamarcq en Theresia De Cuyper hem valselyk beschuldigden. Hij heeft verklaard dat wat de bloedvlekken op zijn jas aangaan niet te weten van waar die voorkwamen. De Poortere is vrij gesproken geworden.

Jaarlijksch St-Apolloniafeest.
Te Nukerke, Wytstraat, bij Louis Lemarcq en Omer
Norga, Zondag 15 Februari, ter dezer gelegenheid te
verspeien fijne geutelingen ; ook groot concert. 8 b

Op zondag 3 mei 1914 was te verspelen bij Louis Lemarcq eene schoone jonge geit. Daarna luisterrijk concert.

"Op Maandag 13 April 1914 (2de Paaschdag) te verspelen bij Omer Norga, Wijtstraat, eenen schoonen velo. Begin om 5 uur, einde om 9 uur, Terzelfdertijd schoon muziek".

Achter hun boomgaard noemde het daar de "Ketse". Beneden de Ketse stond de lemen boerderij van Joseph Verdonckt - Marie-Julienne T'Kint.

Een volksfiguur.

“De Sloove Florent, in de volksmond de sluiver leefde van den drank. Hij moet tijdens zijn legerdienst eens een officier een lap of een klop hebben toegediend... is gevlucht en in het Franse Legioen ingelijfd waar hij 5 jaren verbleef.”

Over een wonderbare verschijning te Etikhove

Het was op een mooie oktoberdag in 1933 dat in de Nederholbeekstraat rechtover het cafeetje “In ’t Schoentje” (dat zou nu zo recht tegenover het voetbalveld zijn) dat O. L.-Vr. van Lourdes in een tronk verscheen aan Omer Kessesye . Omer, een huisschilder, zat die periode wel ferm in de schulden want hij had pas bij zijn woning een groot magazijn gebouwd. Het nieuws van de verschijning verscheen in “t Nieuws van de dag” in 1933. Dat bracht toen veel volk op de been. Zelfs met bussen en volle treinen werden de mensen van heinde en ver aangevoerd. Die kwamen natuurlijk bidden, gaven giften en kochten al eens een klein houten kapelletje voor thuis. Ondertussen werd er een handeltje opgezet en... Omer verdiende er aan. De pastoor, Cyrille Jozef Van de Putte sinds 26 oktober 1912 pastoor in Etikhove, had al gauw het spelletje door en geloofde niet in de verschijning. Toch hield Omer vol. Hij bad voor en durfde al eens in een tranche te vallen. De plek trok niet alleen goedgegelovigen maar ook nieuwsgierigen aan. Het ging zo ver dat er zelfs een liedje werd gezongen, zo van “Ave, ave, ave Maria. Ave, ave, Omer liegt (verdiende er aan) ermee!”

DE OORLOGSJAREN

Het tunnelverhaal

In dit verhaal speelt Gaston De Vos een hoofdrol. Zijn kleinzoon, Filip, was zo vriendelijk ons de volgende gegevens te laten weten. *“Germanus Gaston Valère De Vos is geboren te Nukerke op 8 september 1892 zoon van Théophile De Vos en Elodie De Zaeytijd. Gaston huwde met Malvina Van de Kerkhove, geboren te Nukerke op 5 augustus 1892. Ze hadden drie kinderen: Michel, Rachel en Noël. Mijn vader vertelde veel dat ze op de Gansbeek in Etikhove woonden. Blijkbaar moeten ze op een bepaald moment verhuisd zijn van Nukerke naar Etikhove. Zoon Noël werd nog in Nukerke geboren in 1936. In die tijd was Gaston militair. Hij werd gepensioneerd als Adjudant 1ste klas. Voor die tijd een belangrijke graad in het Belgische leger. Hij was tevens oud-strijder tijdens de beide wereldoorlogen. Later zijn ze verhuisd naar Bevere-Oudenaarde. Daar heb ik mijn grootouders altijd weten wonen. Ik herinner mij nog wel de familiebezoeken in de streek van Nukerke en omstreken. Gaston overleed te Oudenaarde op 16 juli 1978 en zijn vrouw Malvina overleed er op 28 mei 1979. Ik weet ook nog dat Michel De Vos in Duitsland een tijd krijgsgevangen geweest*

is in een Stalag. Thuis werden nadien nog brieven gevonden die Michel schreef tijdens zijn gevangenis. Michel was ook beroepsmilitair. Hij is reeds overleden.”

Verder laten we Marie-Odette aan het woord.

“Gaston De Vos woonde in die jaren op het Holand, nu huisnummer 17, hij was beroepsmilitair en getrouwd met Vina Van de Kerckhove. Ze hadden een zoon Michel. Zoals velen waren ook zij in 1944 de oorlog grondig beu. Er waren de opeisingen, het voedseltekort, het gebrek aan steenkolen... Vader en zoon bereidden een snood plannetje voor.

In 1942 werd de omgeving van de tunnel door de Duitsers afgezet. Later werd gezegd dat Hitler zich in de tunnel had opgehouden. In werkelijkheid zou het Joseph Goebbels geweest zijn. Er waren wel dagen dat niemand de sector rond de tunnel binnen mocht maar wij wisten niet waarom. 't Is in die periode dat ons huis werd doorzocht en dat ze in de kelder enkele vaten bier vonden.'t Was toen nog gebruikelijk dat de brouwerij T'Sjoen van aan Den engel (het mooie woonhuis werd in de jaren '70 onteigend en afgebroken) bier uitvoerde met paard en bierwagen. De Duitsers vonden niet beter dan al ons bier uit te drinken; ze zeiden dat het toch allemaal van hen was.

Nu verder over Gaston. Op een mooie morgen in augustus 1944 werd de tunnel gesaboteerd. Ik weet het nog zo goed als ware het gisteren gebeurd. We hoorden vanuit onze slaapkamer zoals gewoonlijk de eerste trein passeren om vijf vóór vier. Het was de “koolmijnderstrein” (Gent-Blaton) die met onze Vlaamse mijnwerkers naar de “fosten” reed. Maar nu over dat snood plan van Gaston De Vos. Zoals gewoonlijk reed de trein ons huis voorbij maar kort nadien hoorden we het knarsen van de remmen. De trein stopte. We vonden dat al eigenaardig. Enkele uren later vernamen we wat er gebeurd was. Gaston De Vos en zijn zoon Michel hadden hun plannetje uitgevoerd. Tijdens de nacht hadden ze halfweg de tunnel enkele rails losgemaakt. Ja en toen lagen die rails nog op as van steenkolen. De uitgekozen plaats was daar waar de tunnel een lichte bocht maakt. Zij lieten de trein stoppen en verplichtten de machinist de locomotief af te koppelen. Dadelijk werd hij weer onder stoom gezet. De machinist sprong eruit terwijl de machine langzaam op dreef kwam en het donkere gat binnen reed, richting Louise-Marie. Na enkele ogenblikken hoorden ze een schurend geluid gevolgd door zwaar gedonderd. De locomotief was gekanteld en de tunnel was geblokkeerd. En alles werd vanuit het huis daarboven afgespioneerd. Men had daar een goed zicht op de tunnel. Daar woonde Henri De Wolf(*) - getrouwd met Marie Van de Kerckhove - schoonbroer van Gaston De Vos en vanuit zijn “kiekenskot” konden de mannen de spoorweg en de tunnelingang goed in de gaten houden.

(*) Bij Henri De Wolf maakten ze stenen en dan moest er geschept worden. Daarom noemde men hem Scheepersen Henri. Vroeger kreeg zo wat iedereen een lapnaam.

Richard t'Kindt was er landbouwer en bakker. Met kar en paard reed hij naar Etikhove om zijn brood aan de man te brengen.

Herni De Roose was landbouwer en tevens tabaksnijder. Hij woonde toen op de Spichtenberg 94.

Maar wat was de bedoeling van die gevaarlijke onderneming. Wel het zat vele burgers hoog dat de goede, vette steenkolen uit de Borinage en andere rijkdom van ons land voor hun neus voorbijreden richting Duitsland. Wij moesten ons tevreden stellen met

kolen van heel slechte kwaliteit. Bovendien waren de geallieerden op 6 juni geland in Bretagne en ze maakten snel vooruitgang. Deze sabotage kon alleen maar de aftocht van de bezetter vertragen.

Wij en alle burens profiteerden van de gelegenheid om de steenkolen uit de tender te halen. Volle kruiwagens werden naar huis gevoerd. De volgende winter zal het feest zijn rond de warme kachel. De tunnel werd pas vrijgemaakt door de Engelsen na de bevrijding.

Al bij al een gevaarlijke onderneming die sabotage want gewoonlijk waren de Duitsers na een aanslag uit op weerwraak. Dorpen en buurten waar de bezetter een duidelijke weerstand ondervond werden steeds zwaar aangepakt. In een handomdraai werden dorpelingen verzameld en een vuurpeloton deed de rest. Gelukkig voor onze dorpbewoners hadden de Duitsers in augustus dringender zorgen. Zo niet...!

Bij het terugtrekken van de Duitse troepen werden de spoorwegbruggen in Terpoort en op de Steenbeekdries opgeblazen ten einde de geallieerde opmars te vertragen. Kort na de bevrijding werden verschillende mannen opgepakt en tijdelijk ondergebracht in de kelders van het oude stadhuis van Ronse. Waren het echte of vermeende collaborateurs en waren de aanklagers wel zuiver op de graat?"

In die tijd trof ons in Nukerke een ongeval. Georges Kestelyn, oom van Michel, overkwam op 18 maart 1945 een dodelijk ongeval. Bij het kappen van steenkool in de fossen werd hij bedolven en is zo verongelukt. Hij had nog maar een jaar meer te gaan voor zijn pensioen."

De spoorweg en de burgerwacht

"Reeds vanaf 1942 werden mannelijke burgers opgeroepen om de wacht aan de tunnel op te trekken vanaf 6 uur 's morgens tot zonsondergang. Twee aan twee liepen de ploegen de spoorweg op en af richting station van Etikhove tot aan de tunnel. De tunnel werd bewaakt door een andere ploeg. En zo ging het dagenlang tot aan het moment van de sabotage van de tunnel. De mannen van de burgerwacht langs de spoorweg wisten dat er bij ons drank te krijgen was. Sommigen vergaten hun wacht en kwamen bij ons thuis "n halven " of "nen demi" drinken. 'k Herinner mij nog Michel Langie, Georges Vandenabeele en Torke Van Moorlegem, die tijdens W.O.-I een hand was kwijt geraakt.

De boerenwacht

Ook landbouwers organiseerden een wacht, de boerenwacht, met de bedoeling de bebouwde velden te bewaken en zo te verhinderen dat er massaal veldvruchten, zoals aardappelen, werden gestolen. Stadsmensen kwamen 's nachts wel eens hun voorraad opdoen."

Comité

Het comité dat was aangesteld om de rantsoeneringsbonnen te verdelen was gevestigd in het gemeentehuis te Nukerke. Daar moesten wij als winkelier, onze zegels voor brood, suiker en vlees uitwisselen. Rijst en koffie was er niet te krijgen. Arthur Verdonckt en Jean Decubber waren leden van het comité.

Rantsoenzegels

Het systeem van de rantsoenzegels moest er voor zorgen dat elke bewoner kon overleven tijdens de duur van den oorlog. Hoe dat werkte ? Om te beginnen moest de winkelierster een klantenlijst bijhouden waarmee zij naar het gemeentehuis trok. Die lijst bevatte alle leden van het gezin. Aan de hand van die gegevens konden de comitéleden het aantal zegels berekenen waarop dat gezin recht had gedurende een maand. De winkelier ontving voldoende vellen met zegels. Ter waarde van de voorgeschreven zegels ontving de klant de kruidenierswaren. Meestal hadden de zegels betrekking op slechts 100 of 200 gram. De kruidenierster kleefde de zegels op een fiche en stempelde ze af om ze te ontwaarderen. De volle fiches werden aan het comité bezorgd die voor de tegenwaarde een bon overhandigde aan de winkelier. Met die bons trokken wij naar Ronse bij de “grossist” Octaaf Deriemacker die langs de Zonnestraat woonde. Ter waarde van al die bons leverde Octaaf dan de waren. En zo konden wij opnieuw herbeginnen.

't Meel dat we kregen van “'t comiteit “ was echt slecht. Na het bakken van het brood was enkel de korst eetbaar. Het binnenste was een echte “onetelijke” pap. Dat kwam doordat wij meel kregen van doorgesloten graan. 't Beste graan ging naar 't Duitse leger.

Graan, boter, vlees en meel waren zeer duur. Er werd toen dus veel “geblauwd”. En, ... voor geblauwde goederen golden woekerprijzen. Hoe dat ging? De boeren waren verplicht hun melk aan de melkerij te leveren. Natuurlijk was de verleiding groot en werd er af en toe een hoeveelheid achter gehouden. Die melk werd gekarnd en de boter werd in 't zwart verkocht. Zeg maar geblauwd. Tot uit de Borinage kwamen mensen per trein naar Nukerke om boter te kopen. Ze mochten zich zeker niet laten pakken.

Boeren vonden toen allerlei truckjes uit om een koetje of een varkentje in 't geheim te kweken.

De kolen die werden verdeeld deugden ook niet. 't Was fijn kolenstof dat we met water moesten vermengen. De fameuze “fijne kolen”. Ja we moesten ons met van alles een beetje verhelpen.

Dan maar onderduiken

Georges en Adriën Van Maelsaeke werden gemobiliseerd in 1940. Na de capitulatie mocht Georges vlug naar huis. Zijn eenheid was niet eens bewapend. Adriën werd gevangen genomen en werd in kolom afgevoerd. Op een dag passeerde de kolom gevangenen de Zonnestraat in Ronse. Maurice Van Wetteren die daar juist stond riep hem een huis binnen. En zo is hij niet naar Duitsland gevoerd.

Op zekere dag kregen mijn broers Georges (22/08/1914) en Adriën (13/12/1917) in 1943 bericht om zich aan te bieden voor de keuring. Dat deden ze dus niet en doken onder. Georges zat bij nonkel Leon op Hogerlucht en Adriën zat in ten Abele. Op een dag zouden ze eindelijk nog eens thuis slapen. Die dag moeten ze zijn aangedragen want 's avonds omsingelde een Duitse patrouille de boerderij in Ten Abele. Ook de champetter Charles Verdonckt was er bij. Maar die was ook opgeëist. Adriën werd al vlug opgepakt. Hij dacht te vluchten door het klein raampje van de slaapkamer van zijn zuster Rachel, maar viel letterlijk in de armen van de Duitsers. Hij vluchtte nog snel binnen en kroop onder het bed. Daar werd hij opgepakt. Onmiddellijk werd hij meegenomen naar de "Kommandantur" te Oudenaarde, waar ook Richard Deruyver vast zat. De dag nadien brachten wij hem verse kleren en wat eten. Adriën werd naar Baden-Baden gevoerd om daar te werken in een fabriek waar de Duitsers sproeistoffen produceerden. De broers Firmin, den oudsten en José, den jongste, moesten de Duitsers niet hebben.

Maar Georges hebben ze niet gevonden. Die zat in het klein slaapkamertje tussen de muur en het bed waarin Henri met opgetrokken benen en het gezicht naar de muur lag te kreunen van de pijn. Zijn familieleden vertelden de Duitsers dat hij "sehr krank" was. Zij vlug naar buiten uit schrik voor de ziekte van die oude man.

Op een mooie dag van mei 1945 stond Adriën als een vrij man op ons erf. Hij was vertrokken zonder één frank geld op zak. Gelukkig gaf Vincent Ysebaert hem 20fr om wat eten te kopen onderweg.

De bevrijding

Enkele dagen vóór de komst van de Engelsen heeft de achterhoede van het Duitse leger de raketbasis op het domein Behaegel in Kwaremont in de lucht laten vliegen. In de bossen werd een basis aangelegd om raketten (waren dat vliegende bommen ?) af te vuren richting Engeland. Maar zo ver is het niet gekomen. Op het moment van de ontploffing beefde gans de streek van de Vlaamse Ardennen. Dat was een onbeschrijflijke knal. Geheel het oud kasteel lag in puin en al die mooie "boekers"(beuken) waren aan flarden gescheurd. 't Was 't moment voor de mensen uit de streek om het hout te gaan rapen dat moest dienen als brandstof."

De bevrijding van onze streek kwam in zicht (Brussel was reeds op 2 september 1944 bevrijd). Op een mooie zondag op 3 september 1944 rolden lange kolommen Engelse pantser- en wielvoertuigen over de Steenweg van Ronse naar Oudenaarde. Mensen uit Zulzeke en Etikhove kwamen samen met gans Nukerke de bevrijders verwelkomen. Aan "Den engel" stond er een massa volk. Een gelukkig volk zingend en juichend om de bevrijding. Het knarsen van de ratelende rupsen op de kasseien overstemde het gejuich. Zonder stoppen en in snelle vaart bolden ze de Steenweg naar beneden. Onze streek werd bevrijd door het" V Royal Tank Regiment, 7 th Division, 2nd Britisch Army."

In die dagen hielden de Duitse dekkingstroepen nog hevig weerstand aan de oevers van de Leie en de Schelde. Om hun aftocht te vertragen of te verhinderen nam een Engels artilleriebataljon stelling in het diepe dal aan de Letterstraat tot achter 't Zonneke. Zwaar geschut nam de Scheldebrug te Kerkhove onder vuur. Bij elk schot trilden de flinterdunne ruiten van de vensters. We hadden schrik dat die ruiten aan diggelen zouden vliegen. Wij, toen nog kinderen, stopten onze oren af met de handjes en keken angstig om ons heen. Tijdens de beschieting verbleven wij soms in de gewelfde kelder onder de woning van Marcel Lepez. Daar waren wij toch meer beschermt tegen eventuele obussen van de Duitsers. Na enkele dagen kwam er een einde aan het schieten. De Britten braken hun bivak op en vertrokken richting Oudenaarde. Waren dit dan de laatste schermutselingen die we in Nukerke zagen?

De bevrijding op 3 september 1944 met zijn perikelen nadien.

Pas bevrijd van oorlogsgeweld ! Sommige burgers vonden de tijd rijp om af te rekenen met burens en kennissen.

Oude buurtconflicten werden boven gehaald. Het was vaak voldoende een Vlaams katholiek te zijn, een dagblad te lezen, 't Volk van Ronse te kopen of een halve intellectueel te zijn om in de gendarmerie van Ronse aangegeven te worden op basis van collaboratie...Ik heb mensen weten oppakken door de gendarmes. Die brachten de mannen naar de kelders onder het stadhuis van Ronse. In Nukerke werden op enkele woningen (Staatsbaan, Holandstraat, Ruitegem) swastika's aangebracht door enkele misnoegden.

Maurice Eyckerman was tijdens den oorlog verantwoordelijk gesteld voor het bijhouden van de dierenpopulatie. Elk kalfje of biggetje dat geboren werd moest bij hem op de lijst worden geregistreerd.

Weet je dat wij naar het gemeentehuis moesten gaan aangeven als we een biggetje hadden gekocht en bij 't slachten moesten we weer daar heen om dat te verklaren.

In de buurt van 't Zonneke daagde een groepje geweldenaars op en lieten iets verderop in de buurt een strooien pop verbranden. Aan "Den Appel" werd de woning van Jan Vanacker (een leraar in het K.A. te Oudenaarde) geplunderd. De rest lag buiten voor het grijpen. Het gezin, dat onraad rook, was de dag voordien al door de velden gevlucht naar Oudenaarde.

Wie tijdens de oorlog zijn verantwoordelijkheid had opgenomen werd na de oorlog soms lelijk aangepakt. Zo gaf burgemeester Richard Deschaumes tijdens W.O.-II zijn ontslag; hij wilde niet functioneren tijdens de Duitse bezetting. Hij werd vervangen door Arthur Verdonckt, een schoenmaker uit de Meersstraat, die als oorlogsburgemeester nadien een stuk van het gelag kon betalen. Ze noemden hem een "Ersatz-burgemeester".

Dokter N. Glibert werd door de bezetter aangewezen om de keuring te doen bij de opgeëiste mannen. Vele jonge mannen werden goedgekeurd, anderen werden afgekeurd. Maar,... niet elke man kon worden afgekeurd, ook al probeerden sommigen de dokter om te kopen met brood, hesp of boter. De gezonde mannen werden naar Duitsland getransporteerd om daar te werken in de industrie. Ze vervingen de Duitse "Mannschaft" die aan het front streden.

Marie-Odette is 100 jaar

Nog iets van vóór den oorlog, iets uit betere dagen. Enkele volksfiguren.

Je hebt waarschijnlijk al de geschiedenis gelezen van de oude gemeenteschool. Daar gaf dus een zekere Chlotilde Dezaeytyd handwerk aan de meisjes. Ze heeft nog verkeerd met Richard Brugge, maar dat zal niet goed genoeg geweest zijn om te trouwen. Van beroep was ze kleermaakster en je weet wel, de vrouw van Theofiel Holderbeke. Thuis was er een schrijnwerkerij en de herberg van “Klôten filie”, een vervorming van Chlotilde en Theofiel. De herberg noemde “In ’t Voske”. Veel mannen gingen op café vooral in de periode dat ze hun geld hadden ontvangen. En aan cafés ontbrak het niet rond de Pontstraat. Chlotilde viel bij de mannen op want als naaister kwam ze waarschijnlijk voor als een betere geklede dame. En op die verschijning heeft het mansvolk een liedje gemaakt. Het refreintje ging als volgt:” En ’t ees kloaten die wil spôten met de jonkmans van Nukerke, haren boer (Richard Brugge) liet ze lupen dat was nog een fijnder werk maar ’t ware beter dat ze zweeg met haar 16 gouden knôpen die ze aan haar jakske dreeg ...!” Ja, in die tijd hadden de mensen veel tijd en er werd al eens gescharminkeld. Scharminkelen dat is met iemand de spot drijven. De jongeren, die hadden ’s avonds niet te doen en die kwamen op straat met potten en pannen en begonnen lawaai te maken in een bepaalde buurt om zo de goegemeente kond te maken dat iemand een probleempje had. Ze hebben zo in Louis-Marie ook eens iemand gescharminkeld. Een koppel

zonder kinderen had een meisje geadopteerd. De jonge gasten maakten toen het volgende scheldliedje op het feit dat het meisje in haar nieuwe thuis alle aandacht zou krijgen. “Twee komkommers met droog brood kreeg Kamielke voor de dood, maar ’t gebeurde saperlo, ons Kamielke werd nu zoôt.”. Na de tweede oorlog kwam dat scharminkelen eindelijk in onbruik.

Ken je Paulie Riemaecker (Deriemaeker) ? Die woonde vóór den oorlog in een boerderijtje langs ’t Lindeke, rechtover ’t klooster. Zijn vrouwtje Virginie had er een kruidenierswinkeltje. Zij hadden 4 zonen. Paulie karnde de zoete melk en trok met de boter naar de markt te Ronse. Zo moet hij toch wel eens de boter aangelengd hebben met margarine Bleu Band en dát is uitgekomen. Hij werd daarvoor aangeklaagd. De Nukerkenaren dichtten daarop het volgende liedje: “Glorie aan God, eer aan het kruis. Paulie en ponder moesten naar ’t stadhuis.” En nog eentje: “ Paulie heeft them vergiest van tiele en pakte zijn Virginie bij hier biele!”. Zijn zoon Joseph ging toen te vrijen bij Vanmaelsaeke langs de Weytstraat en hups de straat werd omgevormd tot Bleubaan.

Het volksleven speelde zich meestal af in en rond de kroegen. Alleen al rond de Capellestraat (Pontstraat) en Hollandstraat waren er: In de Sterre, In ’t Voske, In den Appel, In de Koekoek, In de Vinke, In den Trap op, In ’t Moleke ... en de talrijke cafés achter de deur. Er werd er toen zo te zien niet naast gegoten. In 1777 noemde de Hollandstraat “Meulestraete Nukerke”.

Dank aan Marie-Odette. Ze verhuisde naar het WZC Ter Gauwen in Etikhove op maandag 3 december 2012.

Hoewe met graanstokerij langs de Weitstraat (27)

Deze gesloten hoeve dateert van 1865. Nu staat de woning met de voordeur op de straat terwijl die vóór de heraanleg van de Weytstraat meters achteruit stond. Het grote woonhuis had aan de noordzijde nog een woonruimte met de deur die uitgaf op de binnenkoer. Dat was de verblijfplaats voor de stalknecht. Achter het erf, aan de oostzijde, stond er tevens een goed ingerichte graanstokerij in een aanpalend gebouw. Onder het gebouw waren grote kelders met prachtige bakstenen gewelven. Dwars door de kelder liep een "caniveau", een gemetselde af- en aanvoer van water afkomstig van de 3 steenputten waarvan er een aan de zuidkant van de woning lag. De stokerij en de prachtige gemetselde gewelven werden rond de jaren 80 afgebroken.

De tekening geeft een beeld over de toestand van de stokerij vóór de afbraak. De binnenwand bestond uit een lemen constructie met verticale en horizontale houten balken terwijl de buitenwand een metselwerk van bakstenen was.

In 1972 werd onder het behang van de woonkamer een muurschildering aangetroffen. Hiernaast het origineel verslag dat toen in de plaatselijke krant verschenen is.

Was deze hoeve een belangrijke site wegens de gunstige ligging langs de Weytstraat. Kan het zijn dat de grote kamer met de muurschildering de gelagzaal was waar de reizigers even tot rust kwamen, genoten van een huisgemaakte, geurige jenever en bij het vertrek het gelag betaalden ... of het niet konden betalen en dan maar een tafereel schilderden op de muren. Onder het behang trof men resten aan van de krant "Le bien Public". Zie hierbij een krantverslag uit de plaatste krant AZ.

NU TE NUKERKE . . .

100 JAAR OUDE MUURSCHILDINGEN ONDER BEHANG!

KUNST

"INHALEN VAN DE OOGT". Een aanwiesering werd er op de muurschildering nog niet gevonden.

Oude muurschilderijen te Nukerke ontdekt.

Bij landbouwer Verhelen Oscar, wonende langheen de Weytstraat, nr. 11, te Nukerke, werd een artistieke vondst gedaan.

Bij het reinigen van de muren van de "beste plaats" van dit landbouwershuis, muren die voorheen met behangpapier waren beplakt, ontdekten men dat achter dat behangpapier en het gasstappapier dat de onderste laag vormde de muur beschilderd was.

Na het volledig reinigen van de vier muren, bleek dat gans het salon destijds werd beschilderd met allerhande tafereelen en waarvan twee panelen nog goed bewaard zijn, terwijl de andere meer schade opliepen. Deze tafereelen zijn: de inhaling van de oogst (ozone foto), in de verte ontwaart men een kapel en, ter wijl een waterval de beek van water voorziet, een windmolen met in de verte een stad. De andere panelen tonen een jacht op waterwijd, een groot en prachtig kasteel met monumentale ingangshekken en verder op een lustenhuis. Het vierde paneel beeldt de ruïne van een slottoren uit, midden een gras hof.

Bij het afkrabben van de onderste laag behangpapier, heeft men een der gebruikte dagbladen kunnen verspreiden nl. "Le Bien Public" daterende van maandag 2/8/1837. Het betreft hier waarschijnlijk een

Fram blad dat ook in België verscheen.

De landbouwerswoning, die in vorige eeuw werd opgetrokken rond 1850 en voor rekening van een zekere Vandereecken, moet voorzeker, bij de bouw een "beste kamer" (salon) hebben gehad met wandschilderijen, ter imitatie van Gobelins en technisch "à l'écce" uitgevoerd. Het geheel van de woning getuigt dat de toenmalige bouwheer een welstellende boer moet geweest zijn. Wie het idee had deze muurschilderijen met behangpapier te beplakken, is tot heden onopgelost, doch we hebben nagegaan wie er ghuwoond heeft. Na de familie Van Schoorite J.B. en later diens zoon Jozef, verbleef er vervolgens een zekere Mastun August. Het hof met landerijen werd door de huidige eigenaar aangekocht bij akte verleden voor notaris Soeye te Rome in dd. van 11/5/1940, eigendom die toen toebehoorde aan de Weduwe Leon Comblor uit Rome.

WE ZIJN NA 1945 IN DE TIJD VAN DE STROMIJTEN. WEER EEN ZWARE DAG DIE EROP ZIT. DE LOGGE BULLDOG ZWIJGT EN LEGT DE AANDRIJFRIEMEN STIL. DE DORSMACHINE KRUIGT RUST. DE DORSPLOEG POSEERT... DE FAMILIES BAUWENS VERHELLEN WILLEMS

JOSEPH WILLEMS

GHISLAIN WILLEMS MARCEL VERHELLEN

LIBAN VERHELLEN ?

LEON VERHELLEN

ADRIEN WILLEMS

MICHEL VERHELLEN